

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

« 29 » серпня 2024р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

галузь знань

напрямок

освітня програма

вид дисципліни

міжфакультетська

факультет

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

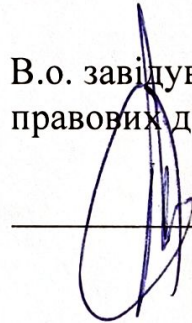
“28” серпня 2024 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рибалко Гліб Сергійович, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к.ю.н., доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

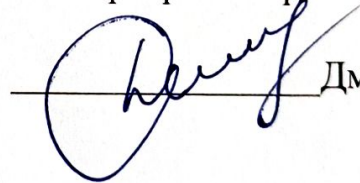
В.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін

Гліб РИБАЛКО

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми Право

Гарант освітньої професійної програми Право

Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “28” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організація безпеки бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (перший рівень вищої освіти);

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета вивчення дисципліни – є досконале опанування майбутніми фахівцями науково-методичних знань та аналітико-розрахункових і управлінських навичок в сфері організації і забезпечення безпеки бізнесу.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни:

– надання студентам знань з основ безпеки бізнесу, місця і ролі приватної безпеки в системі національної безпеки України та змісту діяльності із забезпечення безпеки суб'єкта господарювання;

– формування умінь забезпечувати безпеку власної діяльності при виконанні посадових обов'язків на підприємстві та грамотно виконувати заходи безпеки передбачені відповідним режимом його діяльності;

– формування навичок використання положень відповідних правових актів для виконання передбачених на підприємстві заходів безпеки.

Підсумковий результат навчання:

знає:

- основи організації і безпеки бізнесу, умови і правила її організації;
- заходи захисту підприємств від недобросовісної конкуренції та протидії актам промислового шпигунства;
- зміст банківської та комерційної таємниці, організацію їх захисту на підприємствах та в банках, обов'язки персоналу підприємства по забезпеченню його безпеки;
- порядок і правила організації охорони суб'єктів підприємницької діяльності і підтримання відповідного режиму в них;
- заходи захисту інформації;
- основні заходи безпеки комерційних, господарських та фінансових операцій і технологій;
- основи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності комерційного підприємства;
- організацію дій суб'єктів господарювання в екстремальних умовах.

вміє:

- забезпечити правову охорону інтелектуальної власності підприємства;
- розробити заходи, які спрямовані на забезпечення охорони комерційної таємниці;
- обґрунтовувати та реалізовувати методи забезпечення кадрової безпеки підприємства;
- визначати основні індикатори та проводити діагностику рівня фінансової безпеки підприємства;
- застосовувати методи оцінювання ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання;
- визначати напрями та способи забезпечення інформаційної безпеки підприємства;
- забезпечити політико-правову безпеку підприємства;
- обґрунтовувати і впроваджувати систему силової безпеки на підприємстві;
- обґрунтовувати систему індикаторів для комплексного оцінювання рівня соціально-економічної безпеки суб'єктів господарювання;
- формувати інформаційну базу даних для проведення діагностики соціально-безпеки підприємства;

- оцінювати рівень соціально-економічної безпеки підприємства на основі різних методичних підходів.

володіє: юридичною термінологією, навичками роботи.

Результатом вивчення є набуття студентами таких **компетенцій**:

– ідентифікувати, прогнозувати та оцінювати загрози бізнесу в окремих напрямках його діяльності;

– застосовувати методи оцінювання рівня соціально-економічної безпеки підприємства в розрізі окремих функціональних її складових;

– використовувати методики комплексної діагностики рівня соціально-економічної безпеки підприємств;

– організувати з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду функціонування системи управління безпекою підприємства.

1.3. кількість кредитів – 3

1.4. загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни:

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
28 год.	6 год.
Семінарські заняття	
Самостійна робота	
62 год.	84 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

Знати:

- основи організації і безпеки бізнесу, умови і правила її організації;
 - заходи захисту підприємств від недобросовісної конкуренції та протидії актам промислового шпигунства;

- зміст банківської та комерційної таємниці, організацію їх захисту на підприємствах та в банках, обов'язки персоналу підприємства по забезпеченню його безпеки;

- порядок і правила організації охорони суб'єктів підприємницької діяльності і підтримання відповідного режиму в них;

- заходи захисту інформації;

- основні заходи безпеки комерційних, господарських та фінансових операцій і технологій;

- основи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності комерційного підприємства;

- організацію дій суб'єктів господарювання в екстремальних умовах.

Вміти:

- забезпечити правову охорону інтелектуальної власності підприємства;

- розробити заходи, які спрямовані на забезпечення охорони комерційної таємниці;

- обґрунтовувати та реалізовувати методи забезпечення кадрової безпеки підприємства;
- визначати основні індикатори та проводити діагностику рівня фінансової безпеки підприємства;
- застосовувати методи оцінювання ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання;
- визначати напрями та способи забезпечення інформаційної безпеки підприємства;
- забезпечити політико-правову безпеку підприємства;
- обґрунтовувати і впроваджувати систему силової безпеки на підприємстві;
- обґрунтовувати систему індикаторів для комплексного оцінювання рівня соціально-економічної безпеки суб'єктів господарювання;
- формувати інформаційну базу даних для проведення діагностики соціально-безпеки підприємства;
- оцінювати рівень соціально-економічної безпеки підприємства на основі різних методичних підходів.

Володіти навичками

- юридичною термінологією, навичками роботи.
- ідентифікувати, прогнозувати та оцінювати загрози бізнесу в окремих напрямках його діяльності;
- оцінювання рівня соціально-економічної безпеки підприємства в розрізі окремих функціональних її складових;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Основи безпеки бізнесу

Вступна лекція

Умови організації безпеки бізнесу в Україні.

Суть та зміст безпеки бізнесу, її мета і завдання. Види безпеки. Способи та форми організації безпеки діяльності суб'єктів підприємництва. Сили та засоби безпеки. Роль персоналу підприємства по забезпеченню режиму безпеки, організація взаємодії з правоохоронними органами. Обов'язки посадових осіб по виконанню заходів безпеки.

Структура підрозділу безпеки, його функції і завдання. Взаємодія підрозділу безпеки з підрозділами підприємства. Заходи безпеки підприємницької діяльності. Об'єкти захисту. Забезпечення функціонування системи заходів безпеки на підприємстві.

Тема 2. Загрози безпеці бізнесу

Тематична лекція

Зовнішні загрози, їх характеристики та тенденції розвитку. Джерела зовнішніх загроз, вплив загроз на діяльність суб'єкта господарювання Шахрайство як найбільш поширена загроза на власність та діяльність суб'єктів господарювання. Внутрішні загрози і їх характеристика. Зловживання службовим становищем працівників підприємства, мотиви скоєння ними правопорушень та злочинів, порушень правил роботи. Заходи захисту суб'єктів господарювання від зовнішніх і внутрішніх загроз. Відповідальність за посягання на власність та імідж суб'єкта господарювання.

Тема 3.

Соціально-економічна безпека підприємства: сутність і передумови формування

Тематична лекція

Поняття, предмет, зміст та суб'єкти соціально-економічної безпеки. Принципи соціально-економічної безпеки, її структура та рівні. Класифікація корпоративних ресурсів підприємства. Завдання соціально-економічної безпеки підприємства в сучасних умовах. Елементи системи соціально-економічної безпеки підприємства. Види безпеки сучасного підприємства. Об'єктів безпеки підприємства (організації). Критерій та індикатори соціально-економічної безпеки.

Тема 4.

Організаційні та техніко-технологічні основи безпеки підприємства

Тематична лекція

Організація служби безпеки на підприємстві. Загальні функції, що покладаються на службу безпеки підприємства. Положення щодо організації служби безпеки підприємства. Об'єкти, які підлягають захисту від потенційних загроз і протиправних дій на підприємстві. Техніко-технологічна безпека. Етапи забезпечення техніко-технологічної безпеки підприємства. Дії щодо мінімізації виробничих ризиків. Сутність системи управління охороною здоров'я і безпекою персоналу. Показники, що характеризують рівень забезпечення техніко-технологічної безпеки підприємства.

Тема 5.

Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства

Тематична лекція

Кадрова безпека: об'єкти, види, індикатори. Чинники, що впливають на ефективність та продуктивність роботи персоналу. Суб'єкти скоєння економічних злочинів. Види

порушень при недотриманні кадрової безпеки. Ознаки правопорушень в поведінці співробітників свідчать про можливі злочини. Методи виявлення і збереження кадрової безпеки. Захист конфіденційної інформації про особу. Звітність підприємства, що використовується для визначення показників щодо оцінки кадрової безпеки. Методика побудови інтелектуальної безпеки. Дії, що негативно впливають на інтелектуальну складову безпеки підприємства. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. Якості керівника в контексті забезпечення кадрової безпеки підприємства. Сучасна психологічна освіта керівника в контексті забезпечення кадрової безпеки підприємства. Навчання персоналу та підвищення кваліфікації з соціально-економічної безпеки. складові кадрової безпеки підприємства.

Тема 6.

Інформаційна безпека підприємства

Тематична лекція

Зміст інформаційної безпеки. Поняття та класифікація загроз безпеки інформації. Поняття та класифікація інформації з обмеженим доступом сутність загроз інформаційної безпеки підприємства. Методи забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Функції інтегрованої системи інформаційної безпеки. Роботи щодо забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Показники, що характеризують рівень інформаційної безпеки підприємства. Стандарт «Управління інформаційною безпекою».

Тема 7.

Ринкова та зовнішньоекономічна безпека

Тематична лекція

Основні положення ринкової та зовнішньоекономічної безпеки. Служба підприємства, що відповідає за ринкову безпеку. Сутність бенчмаркінгу та його взаємозв'язок з ринковою безпекою підприємства. Показники, що характеризують ринкову безпеку підприємства. Аналітична оцінка конкурентів як важлива складова ринкової безпеки. Експортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки. Імпортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки.

Тема 8.

Фінансова безпека

Тематична лекція

Формування системи фінансової безпеки. Джерела негативних впливів на фінансову безпеку підприємства. Цілі фінансової безпеки підприємства. Фактори, що визначають дієвість грошової-кредитної політики та її вплив на безпеку грошового обігу. Загрози безпеці грошового обігу. Оцінювання безпеки грошового обігу. Оцінювання безпеки інфляційних процесів. Антиінфляційна політика країни. Валютна складова фінансової безпеки. Індикатори фінансової безпеки підприємства. Чинники, що визначають рівень валютної безпеки в Україні. Показниками, що визначають рівень валютної безпеки.

Тема 9.

Політико-правова, силова та екологічна складові соціально-економічної безпеки підприємства

Тематична лекція

Поняття екологічної безпеки. Загрози екологічній безпеці підприємства. Переваги, що отримує підприємство при дотриманні екологічної безпеки. Поняття політико-правової безпеки. Показники, що визначають рівень політико-правової безпеки. Схема процесу

забезпечення політико-правової безпеки. Напрями оцінки рівня політико-правової безпеки підприємства. Сутність силової безпеки. Завдання силової безпеки підприємства. Показники оцінки силової безпеки підприємства.

Тема 10.

Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємств

Тематична лекція

Сутність ризику та його взаємоз'язок з соціально-економічною безпекою. Основні причини виникнення ризику в діяльності підприємств. Управління економічними ризиками підприємства. Об'єкт і суб'єкт управління економічними ризиками підприємства. Основні методи, що застосовуються в світовій практиці для зниження або обмеження ризиків в діяльності підприємства. Наслідки недосконалого управління економічними ризиками підприємства.

3. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	ла б.	ін д.	с.р .		л	с	ла б.	ін д.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Основи безпеки бізнесу	12	4				8	12	2				10
Загрози безпеці бізнесу	10	4				6	8	2				6
Соціально-економічна безпека підприємства: сутність і передумови формування	10	4				6	8					8
Організаційні та техніко-технологічні основи безпеки підприємства	8	2				6	8					8
Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства	8	2				6	8					8
Інформаційна безпека підприємства	10	4				6	10	2				8
Ринкова та зовнішньоекономічна безпека	8	2				6	8					8
Фінансова безпека	8	2				6	10					10
Політико-правова, силова та екологічна складові соціально-економічної безпеки підприємства	8	2				6	9					9
Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємств	8	2				6	9					9
Усього годин	90	28				62	90	6				84

* проведення аудиторних занять здійснюється у змішаній формі навчання, яка поєднує безпосередні та опосередковані форми взаємодії студентів та викладача. Лекції та семінарські заняття проводяться у онлайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій: ZOOM, Google Meet.

4. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денне/заочне	Форма контролю
1	Основи безпеки бізнесу	8/10	поточний
2	Загрози безпеці бізнесу	6/6	поточний
3	Соціально-економічна безпека підприємства: сутність і передумови формування	6/8	поточний
4	Організаційні та техніко-технологічні основи безпеки підприємства	6/8	поточний
5	Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства	6/8	поточний
6	Інформаційна безпека підприємства	6/8	поточний
7	Ринкова та зовнішньоекономічна безпека	6/8	поточний
8	Фінансова безпека	6/10	поточний
9	Політико-правова, силова та екологічна складові соціально-економічної безпеки підприємства	6/9	поточний
10	Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємств	6/9	поточний
	Разом	62/84	

Питання для самостійної роботи

1. Роль персоналу підприємства з питань безпеки, організація взаємодії з правоохоронними органами.
2. Структура підрозділу безпеки підприємства, його функції і завдання.
3. Взаємодія підрозділу безпеки з підрозділами підприємства.
4. Забезпечення функціонування системи заходів безпеки на підприємстві.
5. Кримінальні посягання на власність суб'єктів господарювання.
6. Зловживання службовим становищем працівників підприємства, мотиви скоєння ними правопорушень та злочинів, порушень правил роботи.
7. Відповідальність за посягання на власність та імідж підприємства.
8. Корупція: поняття, суть, типологія та історія виникнення.
9. Головні аспекти корупції.
10. Причини корупції.

11. Основні напрями боротьби з корупцією.
12. Антикорупційні організації.
13. Засади запобігання та протидії корупції.
14. Боротьба з корупцією та допомога громадянам при корупційних діях проти них.
15. Види недобросовісної конкуренції та їх прояв на ринку.
16. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію.
17. Сили та засоби промислового шпигунства.
18. Форми та методи залучення працівників підприємства до шпигунської діяльності.
19. Технічні засоби охорони, їх призначення та основні характеристики приміщень.
20. Пожежна та охоронна сигналізація, охоронне телебачення та освітлення.
21. Природні та штучні бар'єри в охороні.
22. Фізична та технічна охорона.
23. Вимоги до об'єктів, що передаються під охорону.
24. Технічні засоби та системи комунікації підприємства як об'єкт зосередження інформації.
25. Ознаки наявності технічних засобів вилучення інформації.
26. Фактори, що створюють умови витоку (передачі) інформації.
27. Інформаційні ризики і їх мінімізація.
28. Організація спеціального діловодства.
29. Відшкодування збитків, заподіяних підприємству протиправним посяганням на банківську та комерційну таємницю.
30. Організація безпеки роботи суб'єкта господарювання на фондовому ринку.
31. Захист контрольного пакету акцій ПАТ.
32. Робота по стягненню дебіторських боргів.
33. Визначення сфер інформаційної уваги підприємства, об'єктів та джерел інформації.
34. Аналіз ділової обстановки, збір інформації.
35. Організація взаємо інформування у підрозділах підприємства.
36. Програмне і технічне забезпечення аналітичної роботи.
37. Автоматизовані інформаційні системи та інтегровані бази даних.
38. Прогнозування розвитку обстановки.
39. Інформаційно-аналітичні документи правила їх складання.
40. Ознаки шахрайських дій та негативної поведінки персоналу підприємства.
41. Заохочення та стягнення у системі безпеки.
42. Соціальні дослідження персоналу.
43. Організація роботи підприємства по попередженню наступу екстремальних ситуацій.
44. Забезпечення протипожежної безпеки на підприємстві.
45. Дії персоналу підприємства при пожежі.
46. Основні причини та умови кримінальних посягань на особистість.

47. Перша медична допомога при ураженнях факторами екстремальної ситуації.

6. Індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Види індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (реферати, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи) визначаються навчальним планом. Терміни виконання індивідуальних завдань визначаються програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт комплексної тематики кількома особами.

Метою написання письмової роботи є: розширення, систематизація та закріплення отриманих студентами теоретичних знань з дисципліни.

Основними завданнями письмової роботи є:

1) закріплення теоретичних знань з дисципліни за обраною проблематикою;

2) розвиток навичок самостійної роботи з основною, додатковою, науковою і довідковою літературою, нормативно-правовими та підзаконними документами, матеріалами періодичної печаті;

Вибір теми: Всього письмова робота складається з двох блоків завдань – у кожному 15 варіантів. Варіант контрольної роботи визначається першою літерою прізвища студента.

Варіант 1 (А-Б)

Варіант 2 (В-Г)

Варіант 3 (Д-Е)

Варіант 4 (Є-Ж)

Варіант 5 (З-І)

Варіант 6 (Ї-К)

Варіант 7 (Л-М)

Варіант 8 (Н-О)

Варіант 9 (П-Р)

Варіант 10 (С-Т)

Варіант 11 (У-Ф)

Варіант 12 (Х-Ц)

Варіант 13 (Ц-Ч)

Варіант 14 (Ш-Щ)

Варіант 15 (Ю-Я)

Можливим є вибір варіанту, що не зазначений в переліку. В цьому випадку, студент повинен обґрунтувати свій вибір та узгодити його з

викладачем, що веде заняття.

Структура і зміст письмової роботи

Письмова роботи відносяться до категорії навчально-наукової документації, тому повинна оформлюватися відповідно до вимог Державного стандарту України (ДСТУ 3008-95), гармонізованого з міжнародними стандартами ISO «Documentation - Presentation of scientific and technical reports». Відповідно до цього стандарту письмова робота повинна мати наступну структуру:

- вступну частину;
- основну частину;
- додатки.

Вступна частина містить наступні структурні елементи:

- титульний лист;
- зміст;
- перелік умовних позначок, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Титульний лист є першою сторінкою доповіді. Титульний лист повинен містити дані, що розміщують у наступній послідовності: ідентифікатори місця виконання доповіді, повне найменування роботи, прізвища студента-виконавця і викладача-консультанта, рік та місце підготовки.

Зміст роботи міститься безпосередньо після титулу, починаючи з нової сторінки. Він представляє собою розгорнутий план роботи і включає усі розділи і підрозділи роботи, починаючи з переліку умовних позначок, із указівкою початкового номера сторінки кожного розділу і підрозділу.

Усі використовувані в роботі малорозповсюджені *умовні позначки, символи, одиниці, скорочення і терміни* пояснюються на новій сторінці. Ліворуч за абеткою приводять умовні позначки, символи, одиниці тощо, а праворуч – їх детальну розшифровку.

Структурними елементами основної частини роботи є:

- сутність доповіді;
- список використаної літератури.

Письмова робота складається з трьох пунктів, кожен з яких становить 2-3 сторінки тексту. Зміст пунктів повинен відповідати тематиці доповіді, містити актуальну статистичну інформацію (за останні роки: 2-3 річний період з дати написання роботи, мати посилання на періодичну літературу, дослідження іноземних дослідників з обраної проблематики, монографічну літературу, нормативно-правове забезпечення з обраної теми). Всі пункти роботи повинні доповнювати один одного і формувати відповідь на актуальне питання.

Список використаної літератури, на яку посилається студент під час виконання письмової роботи, розташовується з нової сторінки наприкінці тексту роботи. Бібліографічний опис в списку використаної літератури подається за алфавітом. Нумерація переліків посилань суцільна – від першої до останньої назви. Черговість подання бібліографічного опису є наступною: спочатку подаються нормативно-правові акти, офіційні методики, після них інша

використана література за алфавітом. Номери описування в списку, стають посиланнями в тексті.

Посилання в тексті приводити в квадратних дужках наприкінці абзацу або сторінки, наприклад: [3, С.9]; [5, С.4-16]; де «3», «5» – номери у списку використаної літератури; «С.9», «С.4-16» – сторінки джерел. Кількість літературних джерел при написанні письмової роботи не може бути менше ніж 7 назв.

Додатки містять матеріал, що доповнює доповідь, але внесення його в основну частину може змінити упорядковане та логічне подання матеріалу.

Додатки містять у собі матеріал, запозичений із джерел літератури, допоміжний ілюстративний матеріал, документи з підприємства (організації), таблиці, рисунки тощо. Додатки можуть розміщуватись на листах формату А4 і А3. Позначення додатків здійснюється відповідно буквам українського алфавіту (наприклад, Додаток А) за виключенням букв Г', Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь.

Загальний обсяг письмової роботи:

6-8 сторінок тексту формату А4 машинописного тексту: вступна частина – 1-2 стор., основна частина 4-6 стор.; список використаної літератури – 1 стор., додатки не регламентуються, але повинні бути обов'язково.

Оформлення письмової роботи:

В залежності від особливості та змісту письмової роботи виконується в формі тексту, ілюстрацій, таблиць або їх поєднань на папері формату А4 (210*297 мм). Допускається використання листів формату А3 (297*420 мм) в разі необхідності.

Письмова робота виконується машинним способом (з допомогою комп'ютерної техніки) на одній стороні листа білого паперу. Мова виконання – українська.

Письмова робота виконують через півтора інтервали, при умові рівномірного заповнення і висотою літер та цифр не менш 0,8 мм. Шрифт, що використовується, повинен бути Times New Roman та відповідати розміру 14 текстового редактора Word. Абзац має бути однаковим по тексту і дорівнювати п'яти знакам або становити 1,25 см.

Текст роботи друкується додержуючи слідуєчі розміри полів: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє 20 мм, правє 10 мм.

Питання № 1

Варіант:

1. Вплив політичної нестабільності країни на формування загроз економічній безпеці підприємств.
2. Взаємовідносини суб'єктів ринку нерухомості і їх вплив на формування проблем економічної безпеки суб'єктів господарювання та громадян.
3. Сучасні загрози експансії іноземного капіталу в Україну.
4. Тенденції злочинних посягань на майно та об'єкти, що охороняються.
5. Технології охорони об'єктів, вантажів та фізичних осіб і форми їх удосконалення.
6. Охорона особистого майна громадян – тенденції розвитку (удосконалення).

7. Самоохорона громадян: форми, способи, засоби.
8. Аналітична обробка інформації: підходи та методи.
9. Проблеми боротьби з промисловим шпигунством у вітчизняному бізнесі.
10. Електронне шпигунство в Україні.
11. Банківська таємниця і проблеми її захисту.
12. Конфіденційна інформація особистості і доступ до неї в Україні та за кордоном.
13. Захист комерційної таємниці за іноземним досвідом.
14. Шахрайство з використанням пластикових платіжних карток.
15. Недосконалість законодавства як причина корупції

Питання № 2.

Варіант:

1. Повноваження і відповідальність у керівництві діяльністю сил безпеки підприємства, банку.
2. Проблеми боротьби з корупцією в Україні.
3. Проблеми боротьби з корупцією та напрями протидії.
4. Проблеми захисту комерційної таємниці в практиці вітчизняного підприємництва.
5. Проблеми захисту комерційної таємниці в Україні.
6. Проблеми збору інформації у вітчизняному бізнесі.
7. Проблеми охоронної діяльності в Україні і можливі шляхи їх подолання.
8. Проблеми та перспективи безпеки підприємницької діяльності в Україні.
9. Пропаганда і реклама як елементи інформаційного забезпечення підприємницької діяльності.
10. Протидія втягуванню комерційного підприємства в незаконну діяльність.
11. Реклама як об'єкт і суб'єкт недобросовісної конкуренції.
12. Ресурси комерційного підприємства і їх захист.
13. Стан корупції в Україні.
14. Техногенні небезпеки та загрози в діяльності комерційного підприємства.
15. Формування фірмового патріотизму на підприємстві.

7. Методи навчання

При викладанні та опануванні студентами навчальної дисципліни «Організація безпеки бізнесу» використовуються наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда);
- наочні (ілюстрація);
- практичні (вирішення практичних завдань, кейсів).

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод.

Лекція – основний вид навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу. Лекції є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни «Організація безпеки бізнесу». Всі лекції є інформаційними (тематичними).

З урахуванням **Вимог до навчання** в 2024/2025 н.р. організація та проведення лекцій з дисципліни проводиться виключно у онлайн режимі. При цьому застосовується комбінована форма спілкування з лектора аудиторією, яка включає ознайомлення студентами з навчальним контентом (відеозаписом окремих навчальних питань, розміщеним на платформі *Youtube* або викладених лектором в режимі відеоконференції *ZOOM* (до 60 хв.) та подальше обговорення (до 20 хв.) матеріалу студентами з викладачем (лектором) в режимі реального часу із застосуванням платформи для відеоконференцій *ZOOM*. Здійснюється супровід навчального контенту навчальними презентаційними матеріалами та питаннями для самоперевірки із використанням веб-сервісу *Google Classroom*.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні питання або пояснення окремих теоретичних положень чи їх практичного використання. Окрім того, під час консультацій студенти відпрацьовують аудиторні заняття, на яких вони були відсутні.

Консультація є формою індивідуального (асинхронного) спілкування студента й викладача.

З урахуванням **Вимог до навчання** в 2024/2025 н.р. організація та проведення консультацій з дисципліни може проводитись виключно у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*.

Самостійна робота студентів, письмові завдання

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни (підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, робочі зошити, рекомендована відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література).

Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної поза аудиторної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом,

приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі заліку з навчальної дисципліни. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий залік - форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами лекційного матеріалу.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні заліку з навчальної дисципліни, складає 100.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних при складанні семестрового екзамену (заліку).

Завдання надаються студентам в тестовій формі, один білет містить 25 питань, до кожного з яких запропоновано 4 варіанти відповіді, один з яких правильний.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни складає 100.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Забезпечення трудової та виробничої дисципліни як одна із умов дотримання режиму безпеки на підприємстві, в банку.
2. Аналітична оцінка конкурентів.
3. Безпека підприємницької діяльності в Україні, її стан та перспективи.
4. Бюрократизм в Україні як елемент корупції.
5. Головні причини корупції.
6. Господарський ризик і економічна безпека у діяльності підприємства.
7. Держава як гарант безпеки підприємницької діяльності.
8. Економічна безпека підприємства як основа безпеки його діяльності на ринку.

9. Забезпечення безпеки в роботі з персоналом в діяльності комерційного підприємства.
10. Забезпечення діяльності сил безпеки підприємства.
11. Забезпечення ефективної соціальної політики підприємства, як одна із умов формування основ стійкої його економічної безпеки.
12. Загрози економічній безпеці підприємства на сучасному етапі розвитку економічних взаємовідносин суб'єктів господарювання.
13. Загрози об'єктам, що охороняються.
14. Захист інформації в діловому спілкуванні.
15. Захист інформації з обмеженим доступом підприємства у ході проведення перевірок його діяльності контролюючими органами.
16. Захист комерційної таємниці на підприємстві.
17. Захист матеріальних цінностей на підприємстві та в банку як один із напрямків забезпечення їх економічної безпеки.
18. Інформаційна безпека у підприємницькій діяльності.
19. Інформаційне забезпечення та супроводження підприємницької діяльності.
20. Інформаційне середовище діяльності підприємства, банку як головне джерело формування інформаційного ресурсу.
21. Інформаційний моніторинг і інформаційний аудит у інформаційно-аналітичній роботі.
22. Інформаційні взаємовідносини суб'єктів господарювання у ході підприємницької діяльності.
23. Інформаційні війни на економічних ринках.
24. Інформаційно-аналітичне дослідження клієнтів, контрагентів, партнерів підприємства.
25. Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки підприємництва (збір та пошук інформації).
26. Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки підприємництва (методи та їх застосування).
27. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності підприємства.
28. Інформаційно-аналітичне забезпечення комерційної діяльності підприємства, банку.
29. Інформація як вид інтелектуальної зброї.
30. Інформація як об'єкт протиправних посягань.
31. Історичні засади забезпечення безпеки підприємницької діяльності.
32. Комерційна діяльність як об'єкт протиправних посягань.
33. Комерційні операції підприємства і їх захист.
34. Ліквідація наслідків дії вражаючих факторів екстремальної ситуації на підприємстві.
35. Національна безпека України і безпека бізнесу.
36. Неефективність державного управління як причина корупції.
37. Нерозвиненість громадянського суспільства як причина корупції
38. Організація безпеки діяльності комерційного підприємства, банку.
39. Організація інформаційно-аналітичної роботи на підприємстві, у банку.
40. Організація охоронного бізнесу в Україні.
41. Організація режиму охорони на підприємстві.
42. Організація роботи сил охорони з персоналом об'єкту, що охороняється.
43. Особливості забезпечення безпеки банківської діяльності.
44. Особливості промислового шпигунства у вітчизняному бізнесі.
45. Особливості рейдерства в Україні: стан, аналіз, перспективи.
46. Особливості управлінської діяльності в сфері безпеки бізнесу.

47. Охорона як одна із умов захисту матеріальних цінностей підприємства.
48. Передумови виникнення корупції.
49. Персонал підприємства як джерело виток інформації.
50. Політичні аспекти корупції.
51. Правовий аспект корупції.
52. Проблеми дебіторської заборгованості вітчизняних підприємств і шляхи їх вирішення.
53. Проблеми економічної безпеки підприємств та банків в Україні.
54. Пропускний та внутрішньооб'єктовий режим на об'єкті.
55. Протидія шахрайству в діяльності комерційного підприємства.
56. Профілактика та попередження порушень режиму інформаційної безпеки в роботі з персоналом підприємства.
57. Рейдерство, як одна із актуальних загроз економічній безпеці країни.
58. Ринок охоронних послуг в Україні і його характеристика.
59. Система безпеки підприємства, банку.
60. Система забезпечення інформаційної безпеки діяльності підприємства, банку.
61. Соціально-економічні аспекти корупції.
62. Суспільна і економічна обумовленість безпеки підприємницької діяльності в Україні.
63. Управління проблемною дебіторською заборгованістю на комерційному підприємстві.
64. Умови забезпечення інформаційної безпеки підприємств та банків в Україні.
65. Умови організації безпеки комерційної діяльності в Україні.
66. Фінансова безпека підприємства і шляхи її ефективного забезпечення.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні залікової роботи для денної та заочної форми навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				залікова робота	Сума
леція	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1-T10	-	-	-	100	100
-	-	-	-		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Дворівнева шкала оцінювання
100-50	зараховано
1-49	незараховано

Результати складання заліку оцінюються за дворівневою («зараховано», «не зараховано») та столбальною шкалою і вносяться до відомості, а також залікової книжки.

Підсумковий бал знань студентів з навчальної дисципліни виставляється з урахуванням таких критеріїв:

90–100 балів заслугоує студент, який міцно засвоїв теоретичний матеріал; глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення рекомендованої літератури; логічно мислить і будує відповідь; вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу; висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

70–89 балів заслугоує студент, який твердо засвоїв теоретичний матеріал; аргументовано його викладає; володіє основними аспектами з рекомендованої літератури; має практичні навички; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або під час аналізу практичного змісту навчального матеріалу.

50–69 балів заслугоує студент, який в основному опанував теоретичні знання з навчальної дисципліни; орієнтується в рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття; відповіді на додаткові питання свідчать про невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях; не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

1–49 балів виставляється студенту, який не опанував навчальний матеріал дисципліни; не знає наукових фактів, визначень; майже не орієнтується в рекомендованій літературі; відсутнє наукове мислення; практичні навички не сформовані.

Оцінку *«зараховано»* заслугоує студент, який твердо або глибоко знає програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих помилок у відповідях на питання, правильно використовує теоретичні положення і володіє необхідними навиками щодо узагальнення та систематизації матеріалу, який вивчається.

Оцінку *«незараховано»* – заслугоує студент, який не володіє значною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, має значні труднощі при узагальненні матеріалу, який вивчається.

10. Рекомендована література

Основна література:

Правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 №1576-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. №514-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2008. № 50-51.

Підручники та навчальні посібники:

1. Економічна безпека підприємства: підручник / за ред. А. М. Дідик. Львів: ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтер України», 2019. 624 с.

2. Гавловська Н. І. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств: оцінювання, моделювання, механізм забезпечення : монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2016. 480 с.
3. Данілова, Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства: монографія. Європейська наукова платформа, 2020 <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/monograph/article/view/danilova.kontseptsia2020/1> 859.
4. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: колективна монографія: О. А.Б урбело, С. К. Рамазанова, О. М. Заєць, Т. С. Гудіма, О. М. Кузьменко. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. 285 с. 4..Економічна безпека підприємництва в Україні : монографія / Г. В.Ситник, Г.
5. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 284 с. 5. Івченко Є. А. Трансформації системи економічної безпеки підприємства: монографія. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. 420 с.
6. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія. Харків : Мачулін, 2016. 504 с.
7. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємств: монографія / С.М. Лаптев, В.Г. Алькема, В.С. Сідак, М.І. Копитко; за ред. Копитко М.І. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 508 с.
8. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.

Допоміжна література:

1. Розвиток бізнес-середовища в Україні: окремі аспекти правового забезпечення: монографія / за ред. О. О. Дмитрик, К. О. Токарєвої. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2019. 203 с.
2. Смірнов О.Г. Правова охорона комерційної таємниці та ноу-хау: деякі проблемні аспекти. *Юридичний вісник*. 2022. № 3 (64). С. 138 – 145.
3. Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Теоретичні та прикладні аспекти організації рейдерської діяльності як ключова загроза забезпеченню силової складової економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8392>.
4. Шмалій Л.В. Економічна безпека підприємства: сучасні проблеми забезпечення. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 1 (27). URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2095>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт «Бібліотека юриста» <http://www.lawbook.by.ru/>
- 2.Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>
- 3.Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclg.gov.ua/>
- 4.Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
- 5.Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
- 6.Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuiv.gov.ua/>
- 7.Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua
- 8.Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
- 9.Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>

- 10.Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету
<http://www.law.yale.edu/library/>
- 11.Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>
- 12.Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>
13. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-портал Верховної Ради України.
14. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
15. <http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
16. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.
17. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».